

med ham. Jeg kan nu paa ingen mulig Maade Andet end efter min fulde Overbevisning billige, at den høitærede Minister stiller som Betingelse for en Statterreform, at, hvad der fra Statskassens Side opoffres i een Retning for at lette Skattebyrdens Tryk paa de lavere Folkklasser, bør der gives Erstatning for i andre Retninger ved henfigtsvarende Reformers af andre Skatter. Det er dog en Kjendsgjerning, at der under Begivenhedernes Gang og Forholdenes Udvikling af og til for alle Stater og Folkslag kommer trykkende Læder, i hvilke det er af allerstørste Vigtighed, at Finantserne ere holdte i en saadan Tilstand, at man kan bringe Offre for at komme nogenlunde let igjennem Læderens Tryk. Dette er ikke alene af Vigtighed under indtræffende Krigsforhold, men ogsaa under andre uheldige Begivenheder, som idetmindste virke forstyrrende paa Udviklingen af Landets Indtægts- eller Erhvervsfælder. Jeg vil blot bede, at man vil tænke tilbage paa, hvorledes det gik her i Landet i Begyndelsen af dette Aarhundrede. Vi havde en Række gunstige Aar, i hvilke det vilde have været let for Finantsbestyrelsen at bringe Finantserne i en saadan Stilling, at de kunde møde de kommende Læder. Dette skete ikke; da disse Læder kom, vare vi saa slet udrustede til at møde dem, at Regeringen, hvad der vistnok vil være de fleste her i Salen bejendt, greb til Udveie, der virkede i højeste Grad forstyrrende baade i det private Liv, i Forretningslivet og paa Statskassen. Saadanne Ulykker falde i en forfærdelig Grad baade paa Folket og Landet i Almindelighed, saa at det virkelig vilde være usforvarligt, naar vi ikke benyttede de gunstige Læder til at bringe vore Finantser i en saa heldig Stilling, at de vare istand til at møde mindre gunstige kommende Læder. Hertil kommer jo, at vi i en ikke ringe Grad have fortaeret af vor Statsformue, siden vi fik den frie Forsatning. Jeg skal f. Ex. henpege paa Drengholdstolden, jeg skal henpege paa den endnu stadig stedfindende Fortæring af Universitetets Formue og paa Salget af Statsieendomme, i hvilken Henseende det er ganske mærkeligt, at vi have gjort os en Indtægt af vore Fæstninger ved at sælge Fæstningsterræn, medens vi saamtidig dermed ikke have fundet Anledning til at gjøre nogen Udgift for at skabe nye Fæstningsværker i Stedet. Jeg hører nu ikke til dem, der ere særdeles forhjæpede paa at faae Overstudet af vore Finantser anvendte til Fæstningsanlæg; men jeg tror, at ingen fornuftig Mand, hverken i eller udenfor denne Sal, kan skjule for sig selv, at, naar en saa vigtig og uundværlig Bestanddel af Forvarsvæsenet forsummes, som det i lang Tid har været Tilfelde, da kan der indtræde Forhold, hvor vi Alle, tvungne af Nødvendigheden, maa gaa til den yderste Anstrengelse for hurtigt muligt at raade Bod derpaa, og staa vi da ikke med en fyldt Kasse, vil det falde ganske anderledes tungt og trykkende paa

Befolkningen, end naar vi nu i gode Dage forberede os derpaa. Jeg vilde altsaa for mit Vedkommende til enhver Tid støtte den Bestræbelse hos Regeringen: ikke at formindste Statsindtægterne, men derimod beredvillig gaa ind paa Reformers, hvorved man overfører endel af Byrden fra de mindre gunstige stillede Samsundsklasser til andre. Blandt saadanne Statterreformer, som ere bragte paa Dmtale, er allerede nævnt Ophevelse af Stempelskatten og af Skibsafgiften. Jeg skal nu ikke benygte Uanseligheden af at faae disse Skatter afløste af andre, skjøndt jeg dog ikke vil fragaa, at der er en Stat eller ialtsald en Del af den, som det forekommer mig, at det er ligesaa ønskeligt at faae ophævet, nemlig den under § 4, 4. a. nævnte Del af Bygningsafgiften, nemlig Bygningsafgiften paa Landet. Jeg tror, at den Forøgelse af Bygningsafgiften, som efter Indførelsen af Næringsfriheden blev overført paa Landhaandværkerne, hverken i den ene eller den anden Retning fyldestgjør sin Hensigt. En Hovedbegrund til denne Afgift var jo, saavidt jeg mindes, den, at man ved Indførelsen af Næringsfriheden vilde beskytte Kjøbstadhaandværkerne mod en uheldig Konkurrence fra Landhaandværkernes Side, idet disse da ialtsald skulde bestattes ligesaa vel som Kjøbstadhaandværkerne; men under alle Omstændigheder skal jeg bemærke, at det langt overveiede Flertal af disse Landhaandværkere ere Folk, som sidde i de allertærvæligste og meget trykkende Raar. Det er i Almindelighed Mand, som ingen Svende holde, ikke sidde i nogen større Bedrift, og som selv arbeide for deres Familiers Underhold som Dagleiere, Murere, Smedere, Lømrere og Dignende. Statteindtægten, som kommer fra disse Menneker, er ogsaa meget ringe. Den fordeles sig i en Mængde smaa Poster, og mange af disse smaa Poster hvile paa den alleruheldigst stillede Del af Befolkningen; fattige Syge og Udvæere af lignende Virksomheder maa betale Bygningsafgift, medens man dog ellers i alle andre Retninger søger at lette slige uheldig stillede Medlemmer af Befolkningen deres Stilling. Nu kommer dertil, at de Lømpelser, som til forskjellige Læder have været indrømmede Folk, der ere uheldig stillede, og som navnlig gaa ud paa Fritagelse for Bygningsafgift af Boliger under 120 □ Alen, komme i Virkeligheden ingenlunde denne Befolkning saaledes tilgode som tilfattet. Det er mig bekendt, at der gives Egne her i Landet, hvor denne aldeles ikke benyttes af Befolkningen, fordi man ikke kender den, medens der er andre Egne, hvor den vel benyttes, men uagtet de Bestræbelser, der have været gjorte baade fra Generalstatteinspektorens Side og fra de lokale Melleminstantsers Side for at sætte Befolkningen i Kundskab om, under hvilke Betingelser den kunde faae denne Bygningsafgift eftergivet, er der ikke opnaaet Noget, da de Paagældende ikke ere istand til at skrive et Andragende derom, men maa løbe til